

50 55 02 19

espdanmark@gmail.com

www.danmark.everydaysexism.com

Stealthing bør kriminaliseres

26. januar 2023

Kære retsudvalg.

Det er virkelig glædeligt at se flere partier tage denne sag op, som vi har arbejdet for siden 2017.

Vi vedhæfter oplevelser, vi har fået ind bare fra den seneste uge, hvor vi har skrevet om stealthing. Det bemærkes, at vi med mellemrum har fået oplevelser ind, og nogle af dem er meget voldsomme, fordi de fx handler om kvinder, der har fået kønssygdomme, og kvinder, som har gennemgået abort, både kemisk (som ikke alle tåler lige godt) og kirurgisk – nogle med alvorlige følger.

De oplevelser, vi får ind, varierer i hændelsesforløb – for nogen har brugen af kondom været en klar aftale før samleje, for andre en indforstået aftale – men fællesnævneren er den samme: "Stealtheren" har ladet, som om vedkommende tog kondomet på eller rent faktisk gjort det, mens offeret så på, for efterfølgende at fjerne det igen. Den udtalte eller indforståede aftale er med andre ord blevet brudt.

Nogen beretter om ikke at være sikre på, hvad der egentlig er sket, hvor det først senere pga. omstændigheder, de ikke i øjeblikket var opmærksomme på, går op for dem, at der må have været bevidst snyd med at tage kondomet af.

Atter andre beretter om en klar indrømmelse fra "stealtheren", men i ingen af de tilfælde, berettes der dog om en medfølgende undskyldning.

Det er vigtigt for os at understrege, at vi ved, at ofrene i disse sager ikke kun er kvinder, men at dette også er et overgreb, som rammer mandlige ofre. Fx viser en undersøgelse fra Australien, at for mænd, som har sex med mænd, svarer 19 %, at de har oplevet at blive udsat for stealthing. En nyere amerikansk undersøgelse viser at 5 % mænd uanset seksuel orientering har oplevet det.

Bl.a. Tyskland, Schweiz, flere australske delstater, New Zealand, Canada og UK har fastslået at stealthing er strafbart.

Vi ønsker med denne henvendelse at besvare nogle almindeligt forekommende spørgsmål, der er dukket op i debatten, siden vi startede den tilbage i 2017:

- Hvorfor skal det gøres ulovligt?

Fordi man forsætligt udsætter sin partner for fysiske risici, herunder sygdomme overført ved seksuelt samvær og graviditet. Partneren får ved fjernelse af kondom uden samtykke frataget retten til at bestemme over egen krop mod sin vilje. Det er ikke et moralsk spørgsmål, hvor man sætter sig til dommer over, hvordan folk har sex med samtykke, om man "bør" eller "ikke bør" have sex med kondom. Det handler ganske simpelt ikke om sex, men om overgreb.

- Er det virkelig et stort problem?

Det ved vi af gode grunde ikke, fordi det ikke er undersøgt i Danmark, men både vi selv og Sex & Samfund får beretninger ind om stealthing. Dertil har vi adskillige udenlandske undersøgelser fra USA, UK og Australien, der viser, at 10-19 % af kvinder beretter at have været udsat for stealthing, mens tallet for mænd udgør 5-19 %. Dertil viser en amerikansk undersøgelse at 6,1 % mænd fortæller, at de har udsat en partner for stealthing. Når vi samtidig kan se, at overgrebet har en hel kategori for sig selv i porno, og at der berettes om fora på nettet, hvor mænd deler tips til, hvordan man kan slippe afsted med at tage kondomet af uden at partneren opdager det, så er vi naturligvis bekymrede for, at det på ingen måde er et "fænomen" på retur.

- Hvad med bevisbyrden og omkostningerne ved at efterforske, når det er så svært at bevise?

I straffeloven er der en del eksempler på, at bevisbyrden kan være svær at løfte, særligt når det kommer til hensigten/forsættet hos gerningspersonen. Det gælder lige fra tyveriparagraffen til den nye samtykkebestemmelse i § 216, som jo netop har gjort bevisbyrden sværere i de tilfælde, hvor sagen "kun" handler om manglende samtykke. Vi mener, at når det gælder personfarlig kriminalitet, så bør vi som retssamfund ikke lægge uforholdsmæssigt meget vægt på bevisproblemer og omkostninger. Det vigtige er, for det første: At ofre for stealthing kan genkende sig selv i loven, hvilket har stor betydning, uanset om overgrebet anmeldes. For det andet: At lovgiver sender et signal om, at stealthing er uacceptabelt. Omvendt; ikke at gøre det strafbart risikerer at forværre problemet.

- Er det ikke det samme, som når kvinder snyder med prævention – og bør det ikke også straffes?

Vi vil bestemt ikke modsætte os, at der i en anden paragraf tages stilling til straf for generelt "snyd med prævention". Men når det gælder stealthing, er det dog at betragte som et seksualiseret overgreb, i og med at det går ud over offerets krop, hvilket ikke er tilfældet, hvis en kvinde fx lyver om at tage p-piller. Seksualiserede overgreb handler ofte om en seksualisering af magt og kontrol over offerets krop, og det er netop den afgørende forskel på, om man snyder kondomet af, eller om man lyver, fordi man selv ønsker at blive gravid. Såfremt gerningspersonen bliver gravid, er det ikke offerets krop, der bærer en risiko.

Sammenfattende mener vi, at vi er nået til et tidspunkt, hvor det er indlysende, at der mangler en bestemmelse i kapitel 24 om seksualforbrydelser, der kriminaliserer den bevidste udsættelse af sin partner for risiko for sygdom eller graviditet ved at tage kondomet af (eller aldrig tage det på), selvom det har været en (mere eller mindre direkte udtalt) betingelse for samlejet.

Vi har sendt en tilsvarende henvendelse til Justitsministeren og vi møder gerne op til møde i udvalget, hvis der skulle være interesse for dette.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen for **Everyday Sexism Project Danmark**

Kilder:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31771392>

<https://savanta.com/knowledge-centre/poll/reproductive-coercion-poll-bbc-radio-4-8-march-2022/>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6306234/>

https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2954726

Udpluk af oplevelser sendt ind til Everyday Sexism Project Danmark den sidste uge (januar 2023)

Jeg oplevede stealthing med en fyr jeg var sammen med, jeg havde mødt på en bar. Jeg opdager det efter et stykke tid og spørger ham hvorfor kondomet er væk. Så svarede han mig bare "Let's make a baby" ??? Var så forarget. Smed ham ud af min lejlighed og skældte ham ud. Tror ærlig talt han synes det hele var en joke, for han grinede af det. Jeg har været paranoid siden og tør næsten ikke være sammen med nogen medmindre jeg kender dem rigtig godt. Føler ikke det burde være sådan!

Var med en fyr hjemme som jeg før har kysset lidt med i byen. Denne gang endte vi med at være sammen. Mens han var bag mig, holdte han pludselig pause. Jeg spurgte om der var noget galt "Nej slet ikke svarede han" og fortsatte. Da vi var færdige, sagde han "Åh hov – kondomet er vist gået i stykker" og det sad stadig på men hang i laser – så pausen var at han enten ødelagde det med vilje eller opdagede det og traf et valg på mine vegne om at fortsætte. Jeg blev edderspændt rasende og skældte ham hæder og ære fra. Hvad fanden han bildte sig ind!?!? Krævede at han betalte for min fortrydelsespille og remsede op hvilken risiko han havde sat mig i ift. både kønssygdomme, graviditet mv. For hvem siger at jeg ville få en abort – så hang vi på hinanden resten af livet uden jeg havde et valg. For ikke at tale om hvad det ville betyde for mine uddannelses- og jobmuligheder plus økonomi. Tænker ikke han gør det igen. Håber ikke han gør det igen.

Min oplevelse med stealthing.: Jeg var 17 år gammel, og var sammen med en fyr, der var et par år ældre. Det var 2. gang i mit liv at jeg skulle have penetrationssex, og for mig var brug af kondom en selvfølge. Jeg var lidt lun på fyren, og spændt på at have sex med ham. Fra starten virker han utilfreds med at vi skal bruge kondom, men han går med til det, og jeg ser han tager det på. Det er mørkt, vi er lidt fulde, og vi har sex. Bagefter finder jeg dog pludselig kondomet under lagnet. Han siger at det må være faldet af ved en fejl, og lover at købe en fortrydelsespille. Men hvordan kunne det bare falde af uden han opdagede det, og så endda ende helt under lagnet? Næste dag, siger han dog at han ingen penge har, og at jeg selv må købe en, hvis jeg vil have en. Jeg måtte flovt købe en, mens jeg fik en længere tale på apoteket om at huske at bruge prævention. Jeg var så bange for at have fået en sygdom, eller gravid, og hele den næste måneds tid gik med at bekymre mig og være ængstelig. Han ghostede mig allerede dagen efter vi havde været sammen, og den dag i dag, mere end 10 år senere, er jeg stadig vred på ham, over det han gjorde mod mig.

Jeg oplevede stealthing som 26 årig. Jeg tog hjem med en af mine veninders bedste venner en aften hvor vi alle havde været i byen sammen. Inden vi havde penetrations sex gav jeg ham et kondom på. Under samlejet ville han gerne tage mig bagfra hvilket vi så gjorde men senere under samlejet opdagede jeg pludselig at han ikke havde kondom på længere. Jeg stoppede øjeblikkeligt og spurgte ham hvor kondomet var blevet af og han sagde at han havde taget det af og smidt det ovre i hjørnet, som om det var 'no big deal'. Jeg bad ham om at smutte hjem med det samme og tog på apoteket dagen efter for at få en fortrydelsespille. Jeg havde det pisse skidt i meget lang tid, jeg følte det var et mega klamt overgreb på min krop og at han ikke respekterede mig eller de konsekvenser hans handling kunne føre til. Jeg valgte at få en abort som 20 årig pga. et sprængt kondom og den oplevelse er stadig traumatisk for mig i dag. Pga hans uhensigtsmæssige dumhed turde jeg ikke have sex med nogen i næsten 2 år. I dag er jeg 32 år og har principielt ikke one night stands med folk jeg ikke kender pga. den oplevelse. Jeg stoler ikke på at de respekterer at bære kondom.

Jeg vil lige dele min historie med stealthing. Jeg datede denne her fyr, og vi skulle så have sex for første gang. Jeg beder ham om at tage kondom på. Og det gør han så også. Dog ikke uden brok og han fortæller hvor træls der er, at have på. Men jeg insisterer altså. Ellers skal vi ikke have sex. Jeg kan godt mærke, at vores samtale har gjort mig utilpas og jeg har faktisk mistet lysten. Men jeg "forsøger" alligevel. Han får gjort sig færdig, og lægger så mærke til, at han ikke har kondomet på længere, og jeg konfronterer ham med det. Han svarer bare med, at han fjernede det. Fordi det irriterede ham. Jeg diskuterer det ikke yderligere og vil bare gerne have ham ud af mit hjem. Hvilket han heldigvis gør, efter nogle timer. Efter nogle dage, begynder jeg at få rigtig ondt, når jeg tisser og jeg finder så ud af, at han så også havde givet mig klamydia.

Hej med jer. Følger med i jeres stealthing”tema” med stor interesse. Har aldrig tænkt over at det var en ting med et egentlig navn før nu, men har selv oplevet noget lignende det som I beskriver: Jeg var i byen tilbage for nogle år siden før jeg mødte min nuværende kæreste. Jeg møder en fyr, som jeg har kysset med lidt før. Vi tager hjem til ham med planen om at have sex. Jeg er dog omhyggelig med at fortælle, at jeg på det tidspunkt ikke er på p-piller (de gjorde mig meget syg). Har selv kondom med og understreger, at intet vil foregå uden beskyttelse. Han tager det på, vi går i gang med akten, men pludselig stopper han og spørge om vi ikke skal gøre det “bagfra”. Det går jeg med til, men mærker omgående at han ikke har kondom på, da han begynder igen – hvorefter jeg bliver vred og stopper festen (Altså ingen til næsten ingen penetration). Han kalder mig nederen og en narref*sse, men jeg holder fast, får mit tøj på og går hjem. Jeg går til lægen efter en uges tid for lige at tjekke ift. kønssygdomme, men her er der intet udslag og med beskrivelse af forløbet, mener hun at risikoen er lille. Et års tid efter møder jeg min kæreste. Den første tid har vi altid sex med kondom, men vi kigger hurtigt på muligheden for spiral. I den forbindelse tjekker de altid for kønssygdomme og til min meget store overraskelse har jeg klamydia. Jeg fatter intet for jeg har aldrig haft sex uden kondom og har faktisk ikke haft sex siden den fjørnævnte aften (det tændte ikke ligefrem gnisten for flere one-night-stands) med andre end min kæreste. Han bliver også tjekket, men er heldigvis ikke smittet endnu og får derfor også en præventiv behandling... Den omgang stealthing har altså betydet, at jeg har gået rundt med klamydia i et helt år og måske kunne have givet det videre til min kæreste... Da det (måske naivt) slet ikke faldt mig ind, at den korte direkte kontakt stealthing-fyren måske nåede før jeg stoppede ham var nok. Jeg var vred med vred på, virkelig pinligt berørt og ked af det både da det skete og da jeg senere fik serveret konsekvensen. Det tab af kontrol og den hensynsløse opførsel.

Jeg har haft virkelig svært ved at skrive om det, det påvirker mig stadig meget i dag og jeg har især svært ved at stole på romantiske/ seksuelle relationer. Jeg var udsat for stealthing for 5 år siden til et studentergilde. Vi havde givet klart udtryk for at jeg ville havde sex uden kondom da jeg ikke var på nogen former for prævention ellers. han havde også lige været på festival så han gav indtryk af at det nok var en god ide. Undervejs mærker jeg en forandring og da det ikke helt fungerer stopper jeg det og ser så at kondomet ligger ved siden af os. Jeg konfronterer ham og han begynder at fortælle mig at det nok ikke fungerede fordi jeg var for stram og tør og han mente også at kondomet klemte/sad dårligt og nok var for lille, så han ville lige prøve uden. Jeg pakker mine ting og vi skiltes uden så mange ord. Da jeg kommer hjem har jeg blødt en hel del og jeg har virkelig ondt i mit underliv. Jeg får efterfølgende et angstanfald og bliver virkelig bange for at jeg havde fået alt muligt. To dage senere ringer jeg til lægen og får en tid samme dag, det viser sig at jeg var revnet en del og det var derfor jeg havde ondt. Lægen spørg mig om han ellers var sød og jeg svarede ja. Det efterfølgende halve år går jeg rundt med en konstant frygt for at blive overfaldet og jeg stoler ikke på nogen, især ikke mænd når jeg er i byen og på vej hjem. Disse følelser kommer og går og det var først da jeg så Espd’s overgrebs trekant at det gik op for mig at jeg var blevet udsat for et overgreb og at det var derfor jeg fx. stadig har svært ved at stole på fremmed og ved at slappe af under sex. I år tog jeg endelig mod til mig og gik til lægen igen, jeg har nu fået en henvisning til psykolog hjælp og kropsterapi, jeg håber at det kan hjælpe mig. Det er et kæmpe tillidsbrud og jeg tror ikke at han overvejede konsekvenserne af at fjerne kondomet, hverken for mig eller for ham selv og jeg er stadig ked af at tænke på hvor mange han mon har udsat for det både før og efter mig.

Jeg oplevede stealthing for 9 år siden, da jeg var omkring 20 år, og det påvirker mig stadig den dag i dag i seksuelle relationer. Efter det var sket, kunne jeg mærke, det var et overgreb, men det blev bagatelliseret af mine omgivelser, da jeg fortalte om det. Fyren, jeg havde været sammen med, havde givet udtryk for at respektere mig og mit krav om at bruge beskyttelse, men havde så taget kondom af undervejs og smidt på gulvet, uden jeg så det. Jeg var enormt bekymret efterfølgende og havde længe problemer med at sove, idet jeg var bange for at være blevet smittet med en kønssygdom og ventetiden/inkubationstiden er lang. P-piller tog jeg, men det vidste han ikke noget om, og han var jo åbenbart ligeglad. Det hele påvirkede mig, fordi jeg følte mine ord og holdninger ikke var gyldige og faktisk bare ligegyldige. Jeg begyndte også at klandre mig selv for, at jeg gik med til en stilling, hvor jeg så i en anden retning end mod ham og på den måde mistede kontrollen. Den dag i dag er jeg mærket af oplevelsen, idet jeg undgår sex i stillinger, hvor der ikke er ansigt til ansigt kontakt. Jeg vil være sikker på, jeg kan følge med i alt, jeg mærker efter om kondom er på undervejs, og jeg er generelt ikke så afslappet. At stole på mænd er en udfordring, og det tager tid, før jeg giver mig helt hen til nogen.
